Obsah:

Svatá Terezie z Lisiuex a Boží milosrdenství (1. část) 1
P. Gorazd Cetkovský, O.Carm.

Duchovní vzlety (6. část – dokončení) 9
Miriam - Malá Arabka

Jedna ozvěna letošních exercicií 15
(dopis, napsaný asi měsíc po odjezdu z Vydří)

Nebezpečí „záseku" na cestě k Bohu 17
P. Peter Lippert, SJ

(1. část)

Svatá Terezie z Lisiuex a Boží milosrdenství

P. Gorazd Cetkovský, O.Carm.

Biskup Gaucher kdysi řekl, že objev milosrdné lásky Boha – Trojice, je podstatou Terezčiny cesty duchovního dětství, která Terezku tolik proslavila.[1]

Protože máme sklon věci zjednodušovat na „černobílá" schémata, chci tu hned upozornit: nešlo o to, že by Terezka prohlédla od představy Boha přísného k poznání Boha milosrdného! Terezčin objev spočíval v tom, že ona, slabé Boží dítě, za jaké se bytostně považovala, objevila na své cestě za Bohem, že nemusí *vystupovat po drsném schodišti*, ale Bůh jí nabízí duchovní „výtah", který ji vynese až do Boží blízkosti, přičemž tím, co ji pozvedá k Bohu je *Ježíšova náruč*. Tedy technicky přirovnáno bychom mohli říci: motorem tohoto výtahu je veliké Boží milosrdenství.

Takto silně Terezka roli a míru Božího milosrdenství poznala až teprve ve svých jednadvaceti letech. Tehdy jí zbývaly necelé tři roky života.[2] V průběhu nich pak mohla z tohoto objevu intenzivně čerpat posilu.

1 V našem časopise jsme v roce 1999 v číslech 3 a 4 uveřejnili jeho přednášku: *Terezka a Otcovo milosrdenství.*

2 To ona nevěděla. Cítila sice už delší dobu bolest v krku, ale předpokládalo se, že to nebude nic vážného. Ona v té době ovšem často vyjadřovala myšlenku na smrt a touhu po setkání s Ježíšem na věčnosti. Viz G. Gaucher, Životopis *Terezie z Lisieux*, Kostelní Vydří 1997, str. 119 a 123.

1. Objev duchovního výtahu (a potažmo Božího milosrdenství)

Terezčin objev se odehrál někdy na sklonku roku 1894. V jaké situaci se tehdy nacházela?[3]

- Byla v klášteře už šest let; přišla proto, aby se stala svatou.
- Hodně se o svatost snažila, hodně vytrpěla, ale ve srovnání se světci si pořád připadala slabá, ubohá.
- Uvědomovala si, že by se mohlo stát, že umře mladá. Napadalo ji, že takto ke svatosti nikdy nedojde.
- Ale při svém prvním svatém přijímání se už jako dítě rozhodla *nikdy neztrácet odvahu.*[4]
- Od svatého Jana od Kříže se naučila věřit, že Bůh nevnuká touhy, které by nechtěl uskutečnit.
- Byla pevně přesvědčena, že svého úsilí o svatost se nemá vzdát, ale přemýšlela, zda neexistuje nějaká schůdnější cesta: přímá, krátká, nějaký moderní vynález - když chůzi po schodech už v dnešní době může nahrazovat výtah...

Co tedy Terezka udělala? Hledala[5] proto *nějaký náznak zdviže* v Písmě. Využila Celininých výpisků ze Starého zákona[6] a našla verš: „Kdo je maličký, ať přijde ke mně" (Přísl 9,4). A na jiném místě ze Starého zákona našla, co Bůh s tím maličkým, který k němu přijde, udělá: bude ho hýčkat jako matka dítě (Iz 66,12-13).
Toto přijala Terezka jako odpověď a uklidnila se. Takže Ježíšovy ruce jsou výtah, který ji zvedne vzhůru! S tím ale souvisí, že je důležité zůstat malá, tj. být pokorná. To, co se jí dosud zdálo překážkou na cestě, se ukazuje být k dobrému - jako výhoda, přednost! Vždyť čím je dítě menší, tím ochotnější je rodič zvedá, aby je vzal do náručí. „*Proto nepotřebuji růst, naopak, musím zůstat <u>maličká</u>, menšit se čím dál tím víc. Můj Bože, překonal jsi mé očekávání a já chci zpívat o tvém milosrdenství*" (AS 202).

3 Tamtéž, str. 125-126.
4 Dohledat k tomu něco bližšího se mi nepodařilo.
5 Viz začátek rukopisu C, AS 201-202 (tj. Terezie z Lisieux, *Autobiografické spisy*, Kostelní Vydří 1991, str. 201n.).
6 Tím se ukazuje nepravdivost schématu, které pohlíží na Starý zákon jako na pouze krutý a nesrozumitelný, kdežto teprve Nový zákon považuje za zvěst o Boží lásce.

Terezie tu určitě cituje (i když nedává najevo, že si toho je vědoma) žalm 89 (88), 2-3:

Na věky chci zpívat o Hospodinových milostech,
po všechna pokolení hlásat svými ústy tvou věrnost.
Řekl jsi totiž: „Na věky je založena milost."
Na nebi jsi upevnil svou věrnost.[7]

V laickém breviáři tento žalm není. Ale při mši se právě Terezkou citovaný verš poměrně často používá jako odpověď žalmu po čtení z Písma: „*Na věky chci zpívat o Hospodinových milostech.*"[8] A také jej znáte zhudebněný mezi zpěvy z Taizé: „*Misericodias Domini in aeternum cantabo.*"
Přičemž slovo milosrdenství tu Terezka nepoužila nějak neurčitě, ale v jeho pravém významu: veliký Bůh se sklonil k malé Terezii - to je <u>milosrdenství</u>! Slovo milosrdenství je jak v textu žalmu, tak i ve francouzském originále jejích zápisků, v množném čísle. Protože Terezka nemá na mysli milosrdenství jako Boží vlastnost, ale myslí tu na mnoho jednotlivých situací - projevů Boží lásky.
Kdežto jindy Terezka opravdu používala slovo „milosrdenství" v širším významu: pro (jakýkoliv) projev Boží lásky. Například jím označuje Boží štědrost: „*Jakou milosrdnou cestou mne Pán Bůh vždycky vedl! <u>Nikdy</u> mi nevnukl touhu po něčem, co by mi nedal,*" (AS 147) nebo Boží pozornost vůči ní: když si říkala, že pokud při svatém přijímání dostane jen půlku hostie, bude to znamení, že Ježíš k ní přichází nerad; a naopak se tehdy stalo, že kněz jí neúmyslně podal hostie dvě (AS 165).
Sílící poznání Božího milosrdenství se pak stalo základní součástí Terezčiny spirituality. I když toto téma vnímala již předtím, nyní pro ni velmi nabylo na důležitosti a také se o něm bude často zmiňovat (viz hned začátek rukopisu A). Byla přesvědčena, že Boží milosrdenství je největší k těm nejubožejším: odpouští hříšníkům, něžně se sklání k malým a ubohým, jak to napovídá Iz 66,12-13. S tím souvisí, že Terezie často používala příměr o dětství.[9]

7 Tak český liturgický překlad. Na obou místech, kde je tu přeloženo „milost", má latina „milosrdenství".
8 Např. tyto příležitosti: vigílie Narození Páně, mše se svěcením olejů na Zelený čtvrtek, 13. neděle v mezidobí A, 4. neděle adventní B.
9 Viz také pozoruhodná slova ve Vs 99.

Několik postřehů z naší diskuse k tomu při setkáních třetího řádu:

- Ale takto je tomu i u „velkých" světců! Ani oni při všech svých zásluhách si nikdo nejsou s Bohem „na roveň", ale pořád tu je ve hře jeho *milosrdenství*, které přemosťuje vzdálenost mezi velkým Bohem a malým člověkem.
- Důraz na Boží milosrdenství by mohl být chápán i špatně. Bylo by možné se na ně odvolávat i nevhodně: omlouvat tím svou lenost a tupost. (Myšlenka na Boží milosrdenství není lék do všech situací našeho života, je třeba zacházet s ní zodpovědně a moudře.)
- Jaký přesný význam pro nás slovo *milosrdenství* má? Označujeme tím lásku, která „se sklání" - od velkého k malému, od bohatého k chudému, od zajištěného k potřebnému, od Boha k člověku. Lásku, která překlenuje velký kvalitativní rozdíl mezi milujícím a milovaným.
- Ze strany toho „malého" (který milosrdenství přijímá) je správným odpovídajícím postojem pokorná důvěra, odevzdanost.

2. Rukopis A

V prosinci 1894, tedy v téže době, kdy Terezka objevila duchovní výtah Božího milosrdenství, jí její rodná sestra a zároveň tehdy i její představená - převorka Matka Anežka - uložila, aby zapsala své vzpomínky z dětství. Terezka se do toho nepustila jen tak bez rozmyslu. Přiznává, že se jí do psaní nechtělo, protože: *„se mi zdálo, že mne to bude rozptylovat, budu-li se zabývat sama sebou"* (AS 15).[10]
Ale nakonec se do psaní pustila - z poslušnosti a se záměrem zabývat se přitom Bohem: psát o milostech („milosrdenstvích"), které jí Bůh dal. A mezi oněmi milostmi byl i její objev Božího milosrdenství. Ona tento objev sice v tomto rukopise popisovat nebude, ale celé psaní svých vzpomínek chápe jako *zpěv o Božím milosrdenství*.
Takto o tom píše hned na začátku: „... *budu* dělat jen jednu věc; začnu zpívat to, co musím opakovat navěky: *‚o milosrdenství Pána!!!'*..." (AS 15.)
Otec Gaucher k tomu poznamenává: „Nařízení matky Anežky nemohlo přijít ve vhodnější chvíli. Sestra Terezie, která právě objevila hlubiny božského milosrdenství, lépe chápe smysl všeho, co až dosud prožila."[11] Terezka se ve svých vzpomínkách ohlíží za svým dětstvím a za celým svým

10 To je pro řeholníky, ale potažmo pro každého křesťana podnět k zamyšlení se: Žiji s Ježíšem dostatečně soustředěně? Nepěstuji zbytečně v srdci trní, které dusí zrno Božího království? (Srov. podobenství o zasetém zrnu v Mk 4.) K Terezčině opatrnosti vůči zvědavosti viz také AS 243.

11 G. Gaucher, Životopis *Terezie z Lisieux*, str. 131.

dosavadním životem a píše i o událostech těžkých: o smrti svých maličkých sourozenců, kteří se narodili před ní, o nemoci a úmrtí maminky, o tom, jak těžce nesla odchod sester do kláštera, o nesnázích, které musela překonat na cestě za svým řeholním povoláním, o tatínkově psychické nemoci atd. Ale o tom všem nyní píše ve světle víry, že Bůh při ní vždy věrně s láskou stál. Takže celý její život byla Pánova „milosrdenství"!
Je zajímavé, že Terezka v rukopise A nepopsala okamžik svého objevu malé cesty - výtahu Ježíšovy náruče a tedy Božího milosrdenství. Ale v závěru rukopisu A vylíčila vnuknutí obětovat se milosrdné Lásce, které prožila o svátku Nejsvětější Trojice roku 1895. Toho si záhy všimneme podrobněji.
Svůj rukopis A Terezka uzavřela: *„Jak skončí tento „příběh malé bílé květinky"? (...) jsem si jista, že ji stále bude doprovázet Boží milosrdenství (...) Navěky bude zpívat (...) stále novou píseň lásky..."* (AS 172-173).
Tedy zmínkou o Božím milosrdenství rukopis A začíná i končí.
Na poslední list pak nakreslila erby Ježíše a Terezie a v nich různými smyboly připomněla milosti, které Pán udělil své *malé snoubence*. Na předchozí straně vypsala podrobné vysvětlení těchto erbů. Vše uzavřela větou svatého Jana od Kříže: *„Láska se platí jenom láskou"*. Slovem láska její sešit končí. Na celkem 86 listech zápisků se toto slovo nachází devadesátdevětkrát.
Sepsané vzpomínky Terezka předala Matce Anežce 20. 1. 1896, v předvečer Anežčina svátku.

3. Milost v den svátku Nejsvětější Trojice roku 1895

Horlivé sestry na Karmelu v Lisieux se tehdy nabízely za oběť Boží spravedlnosti. Takové pojetí úsilí o svatost bylo v té době rozšířeno obecněji. Vycházelo z představy: spravedlivý Bůh nutně musí být nespravedlnostmi a zlem, které se na světě dějí, velmi rozhořčen a rozhněván. A aby Boží hněv nemusel dopadnout na hříšníky a aby přitom Bůh mohl svému hněvu a spravedlnosti přece ulevit, horlivé duše v klášteřích i mimo ně se nabízely jako „celopal" spravedlivému Bohu čili Boží spravedlnosti.

Celopal představoval tu nejhodnotnější oběť, jakou kdysi starozákonní židovská bohoslužba v jeruzalémském chrámě znala. Z této oběti nic nedostávali ani kněží ani obětník sám, úplně celá byla spálena - jako dar Bohu, „libá vůně pro Hospodina" (Lev 1,9.13.17). Tak symbolizovala úplné darování se Hospodinu.[12]

12 Stojí za zmínku, že řecký výraz pro „celopal" tvoří základ slova „holokaust".

V Terezčině době a v jejím okolí toužily horlivé duše úplně se odevzdat Boží spravedlnosti, aby je „spálila", to znamená postihla utrpením a smrtí, aby tím daly náhradu za pokání, které hříšníci nekonají, a účinněji hříšníkům vyprošovaly obrácení. Tato cesta ke svatosti byla sestrami kolem Terezky praktikována a vychvalována.[13]
Terezka k této zbožnosti vzhlížela s úctou, sama ale vnímala, že toto není cesta pro ni. To, co by pro Boha mohla a chtěla vykonat ona, jí konečně svitlo v neděli 9. června 1895, kdy se slavil svátek Nejsvětější Trojice. Když opět přemýšlela o duších, které se obětují Boží spravedlnosti, napadlo ji, že také jiné Boží vlastnosti si zaslouží velkou úctu a zbožnou odevzdanost. A sama za sebe se takto zaměřila na Boží milosrdenství.

Vždyť Bůh je milosrdná Láska a touží svou lásku vlévat do srdcí lidí. Jenže se setkává s odmítáním a nezájmem. *„Můj Bože, zůstane tvá zhrzená láska v tvém srdci? Zdá se mi, že kdybys našel duše, které by se obětovaly jako celopal tvé lásce, rychle bys je strávil, zdá se mi, že bys byl šťasten, kdybys nemusel potlačovat vlny nekonečné něhy, které jsou v tobě... (...) Ježíši, kéž jsem já tou šťastnou obětí! Sežehni svůj celopal ohněm své božské lásky!..."* (AS 172.)

V tu neděli ráno hned po mši svaté přiměla Terezka svou rodnou sestru Celinu a šly požádat matku Anežku, aby jim dovolila obětovat se milosrdné Lásce. Převorka jim to dovolila, aniž se nad tím pozastavila, a Terezka teprve potom Celině důkladněji vysvětlila, o co půjde. Pak sepsala „Úkon obětování se milosrdné Lásce" a společně se jej v úterý pomodlily, vykonaly jej. Jak jsme zmínili, Terezka o tom psala na posledních stranách rukopisu A. Vnuknutí, aby se odevzdala milosrdné Lásce, vyjádřila slovy: *„mně dal své nekonečné milosrdenství,"* a tento svůj vnitřní objev krátce shrnula: *„pochopila jsem víc než kdy jindy, jak Ježíš touží být milován"* (AS 171).
Již o několik odstavečků výše v rukopise A Terezka zdůraznila, že zaměření se na lásku ji velmi osvobodilo (AS 170):

- nyní za svůj jediný úkol při všem, co dělá, považuje milovat;
- věří, že Láska, které se odevzdala, dokáže vše, co najde v Tereziině duši, přetvořit v sebe;
- to Terezku osvobozuje zejména od strachu z jejích poklesků a nevěrností: láska je rychle stráví!
- proto je cesta lásky *„sladká"*, zanechává v duši *„jen pokorný a sladký mír v hloubi"*.

13 Podrobněji se o tom i o konkrétních příkladech takových trpitelů lze dočíst v knize Pierre Descouvemont, Helmuth Nils Loose, *Terezie a Lisieux*, Kostelní Vydří 1997, str. 234nn.

To má konkrétní podoby: nadále už Terezce to, že někdy usíná při rozjímání, není důvodem ke znepokojení a smutku: *já se nermoutím... myslím, že malé děti se svým rodičům líbí stejně když spí, jako když jsou vzhůru...* Svou duchovní vyprahlost už nepřičítá své nedostatečné vroucnosti a věrnosti, ale raduje se z ní. *Teď už nemám žádné přání, jenom milovat Ježíše až k zbláznění* (AS 169).
Terezka s radostí napsala, že její obětování se milosrdné Lásce v ní způsobilo obrovské účinky: zaplavil ji oceán milostí, milosrdná Láska ji obnovuje, očišťuje, pobízí ji stále konat s největší odevzdaností Boží vůli. Obětování se milosrdné Lásce je poslední z milostí, které Terezka v rukopise A zmínila (AS 170-172).

4. Úkon obětování se milosrdné Lásce

Terezčino obětování se milosrdné Lásce v úterý 11. června 1895 představovalo jeden z vrcholů jejího života. Nešlo jen o nějakou modlitbičku mezi mnoha jinými, ale o velmi důležitý úkon, který měl ohromný dopad na její život: *„řeky nebo spíš oceán milostí zaplavily mou duši"* (AS 172). Proto je tento její text uveřejňován jako součást jejích Autobiografických spisů.

Vyzvihněme několik myšlenek z Úkonu obětování se milosrdné Lásce (AS 256-258):

- Vůbec první myšlenka: *„toužím tě milovat a působit, abys byl milován,"* naprosto není samozřejmá. Víme z minulosti i ze současnosti, že náboženství může být pojímáno také úplně jinak: jako povinnost, jako tradice, jako zásady mravného chování atd.
- A záměr: *„toužím dokonale plnit tvou vůli a dospět na stupeň slávy, kterou jsi mi uchystal,"* tedy také důraz na to, co chce Bůh, a na naplnění jeho plánu s námi, představuje ideál, který často ztrácíme ze zřetele.
- Terezka zná svou nemohoucnost, a proto se spojuje s Pánem Ježíšem, se svatými a s Pannou Marií a s jejich láskou k Bohu. A pozor: tyto všechny ona vnímá jako osoby *milující* Boha.
- I Terezka (jako sestry, které se obětovaly jako celopal Boží spravedlnosti) se nabízí a dává Bohu zástupně za druhé, za hříšníky: *Chtěla bych tě potěšit za nevděk zlých lidí...* Jejím cílem je: *abych ti dělala radost, abych potěšila tvé Nejsvětější Srdce a zachraňovala duše, které tě budou věčně milovat.*
- Nechce *hromadit zásluhy pro nebe,* ale namáhat se *jenom z lásky* k Ježíši. *Navečer svého života se objevím před tebou s prázdnýma rukama,*

neboť nežádám, Pane, abys počítal mé skutky. Jejím jediným bohatstvím je prostě Ježíš a láska, která ji s ním spojuje.

- Úkon sebeobětování má nastavit trvalou důvěrnou blízkost mezi Ježíšem a Terezkou: *Zůstaň ve mně jako ve svatostánku, nevzdaluj se nikdy ze své malé hostie.* Podobně: *Abych setrvávala v úkonu dokonalé lásky, obětuji se, můj Bože, jako celopal tvé MILOSRDNÉ LÁSCE a prosím tě, abys mě ustavičně stravoval a zaplavoval mou duši proudy své nekonečné něhy a abych se takto stala mučednicí tvé Lásky...*
- V tomto spojení v oboustranné lásce chce Terezka dospět až na sám konec svého života: *Až mě toto mučednictví připraví, abych mohla předstoupit před tebe, kéž konečně způsobí mou smrt a kéž se má duše bez prodlení vrhne do věčného objetí*[14] *tvé Milosrdné lásky!...*"
- Svou věčnost si Terezka představuje takto: *zmizí stíny a já tě budu moci ujišťovat o své lásce ve věčném setkání tváří v tvář!...*
- (Ale na věčnosti zatím není, takže nyní:) *Můj Miláčku, chci ti při každém úderu svého srdce nesčetněkrát obnovovat toto obětování...*

5. Potvrzující zážitek vnitřního ohně

Pro Terezku osobně byl důležitým ujištěním o tom, že její obětování se milosrdné Lásce je správná cesta, prožitek, kterého se jí dostalo ještě v tomtéž týdnu - ve čtvrtek nebo v pátek. I když o něm ještě týž den vyprávěla matce Anežce, ta tím - zdá se - byla pouze zneklidněna, a proto Terezka v rukopise A (psaném pro matku Anežku) se o něm ani slovem nezmínila. Ale máme o něm svědectví v Posledních rozhovorech,[15] protože matka Anežka na něj ani po dvou letech nezapomněla, ale 7. 7. 1897 se nemocné Terezky na něj zeptala. Terezka jí ho popsala takto:

„Nuže, začínala jsem se modlit křížovou cestu. Tu pojednou jsem byla uchvácena tak prudkou láskou k Bohu, že to nemohu vyjádřit jinak, než že to bylo tak, jako bych byla celá ponořena do ohně. Ó, jaký oheň a jaká sladkost zároveň! Hořela jsem láskou a cítila jsem, že jedna minuta, jedna vteřina navíc a nemohla bych snést tento žár, aniž bych zemřela. Tu jsem pochopila, co říkají svatí o těch stavech, které tak často zakoušeli. Pokud jde o mne, zakusila jsem to jen jedenkrát a jen na jediný okamžik, pak jsem hned znovu upadla do své obvyklé vyprahlosti" (Vs 52).

14 Všimněte si, prosím: není to oheň, vzplanutí, ale objetí. Ona se chce vrhnout do Ježíšovy náruče, protože své místo v nebi nevidí jinde, než v Ježíšově náruči. A též na klíně Panny Marie.

15 Terezie z Lisieux, *Vstupuji do života, Poslední rozhovory*, Kostelní Vydří 1992.

Jako ve Starém zákoně byly celopaly pro Hospodina spáleny na oltáři, tak i v Terezčině mysli bylo obětování se Lásce spojeno s obrazem ohně, který stravuje to, co v něm hoří. Takže prosila Ježíše: *„Sežehni svůj celopal ohněm své božské lásky!"* (AS 172.) Proto si Terezka svůj mystický prožitek vnitřního ohně vysvětlila jako znamení od Ježíše, kterým jí projevil, že její úkon obětování se je mu milý a že jej přijal. Odborníci ve spirituální teologii nazývají tento její prožitek „zranění láskou" (dle Pís 2,5 a 5,8).

Dobře si povšimněme toho, že oheň Lásky není pro Terezku symbolem zničení, tedy zániku, přeměny v nic. Terezka účinky božského ohně lásky na svou duši vyjádřila slovy: *„Zdá se mi, že od toho šťastného dne Láska mě proniká a obklopuje, zdá se mi, že v každém okamžiku mě tato milosrdná Láska obnovuje, očišťuje mou duši a nenechává v ní ani stopu hříchu"* (AS 172). Oheň lásky Terezii *posvěcuje*, neškodí jejímu životu, ale činí ho kvalitnějším.

6. Nabídka úkonu obětování se Lásce dalším sestrám

Terezka nabízela také dalším sestrám, aby se obětovaly za celopal milosrdné Lásce. Rozhovor, který se přitom odehrál mezi Terezkou a její sestrou Marií, nám umožňuje ještě víc porozumět tomu, jak Terezka obětování se Lásce chápala. Když totiž Marie její návrh odmítala s odůvodněním, že Bůh by ji vzal za slovo a seslal by na ni nějaké utrpení, Terezka jí odpověděla: *„Docela vás chápu, ale obětovat se Lásce, to vůbec není totéž jako nabídnout se spravedlnosti. Člověk netrpí víc. Jde jenom o to lépe milovat Boha za ty, kdo ho milovat nechtějí."*[16]

(Pokračování v příštím čísle.)

Duchovní vzlety *(6. část - dokončení)*

Miriam - Malá Arabka

36. *Dávat přednost řádné cestě.* - Nepotřebujeme slyšet slovo od anděla; máme přikázání a uložená pravidla. Všechno je dáno písemně, cestu před sebou máme vytyčenou. Ale je třeba kráčet vpřed a kráčet přímou stezkou. Sejdete-li někam stranou nebo zůstanete-li stát na místě, k čemu vám bude

16 G. Gaucher, Životopis Terezie *z Lisieux*, str. 133-135.

světlo? Ale budete-li kráčet přímou stezkou[1], vytyčenou před vámi, budete mít světlo; najdete na ní mnoho balvanů a překážek, ale Ježíš vás bude střežit. Nepozastavujte se u zvláštností. Když za vámi přijdou, že tu nebo onde se zjevila Panna Maria nebo že tady či tam je nějaká mimořádná duše, nechoďte tam. Když se bude říkat, že někde je takové a takové zjevení, nezabývejte se tím, nestarejte se o to. Pán vám říká: buď věrná víře, církvi, evangeliu. Jestli poběžíte, abyste uviděly a rozebíraly, kde je co mimořádného, vaše víra ochabne. Říkám vám, co mám od Pána. Řekl mi, že budete-li věrné církvi a evangeliu, bude On vždy s vámi a nikdy vás neopustí. Musím vám říci, že dnes si ďábel používá duše, které jsou dobré a kterých si druzí váží pro jejich úsilí o dokonalost a svatost. Ale duše opravdu přímá nezůstane oklamána dlouho. A ty, které nejsou prostě přímé, se budou nořit do klamu stále hlouběji. Satan bude říkat mnoho krásných věcí, vyslovovat proroctví, která se nenaplní, a tak bude oslabovat víru. A právě o to mu jde. Ale všechno (jednou) skončí a bude to odhaleno...

37. *Návod na trpělivost ve zkouškách.* – Svatá Terezie mi dala čtyři rady, jak dosáhnout trpělivosti:

1) Když trpíte, myslete na svou slabost a ubohost, myslete na to, že taková nula jako vy si nezaslouží nic jiného než trpět. Hleďte na Ježíše, jak trpí, přijímejte všechno utrpení s láskou a děkujte.
2) Abyste si ve zkouškách uchovali trpělivost, rozjímejte o Ježíši na kříži. Všichni ho tupili a vysmívali se Jemu a Jeho bolestem; on všechno tiše snášel. Všechno pomíjí.
3) Ve svém soužení myslete na to, že oslavujete Boha. Na zemi Pán koná všechno pro vás; trpte všechno pro něho. Myslete na Pannu Marii, že je vaší Matkou.
4) Pomyslete, že po trestech a ponížení budete v ráji. Ach! Jak veliká bude potom vaše sláva, vaše radost!...

38. *Z trnů vyzískat med.* – Pastýř říká: Využívejte času, život je krátký. Dělejte to jako včelky, které získávají med po trošičkách z každého květu; získávají ho odevšad. Také vy neustále získávejte med. Získávejte ho z trnů, získávejte ho z růží. Trny jsou utrpení, smutky, nesnáze, zkoušky. Růže jsou radosti, potěšení. Na všech cestách nacházíme med, ale mnohem častěji na trní než na růžích.

1 Sv. Miriam se tu bezděčně inspiruje slovy Písma: *„opouštějí přímé stezky a chodí po temných cestách“* (Přísl 2,13).

39. *Satan je opravdu jako vítr.* – Vstupuje těmi nejmenšími trhlinkami ...

40. *Láska je zraňována.* – Pokaždé, když zraňuješ lásku, zraňuješ Ježíše, který je láska sama...

41. *Čistota a láska.* – Bůh promíjí snadněji prohřešky proti čistotě než proti lásce.

42. *Vzor tichosti.* – Ježíš mi dal pět návodů k tichosti:

1) Den i noc plynou bez hluku, přejdou v tichosti. Zachovávej také ty ticho, kráčej světem tiše, abys nalezl radost ráje.
2) Když voda prýští z pramene, nedělá hluk ani rámus; tiše plyne i nadále.
3) Když vyrážejí ze země byliny, květiny, růže, činí to tiše, rostou tiše, svou vůni šíří tiše; opadávají a usychají také tiše, všechno dělají v tichosti. Dělej to také tak.
4) Hrozny se nechávají sklízet v tichosti, v tichosti se nechají sypat do lisu a lisují se také tiše; pak je víno sladké. Dobré ovoce sládne v tichosti. Zachovávej tichost.
5) Napodobuj dřevo; v tichosti se nechá řezat, tiše se nechá natírat barvami podle libosti, tiše se nechá spálit. Nech se tiše pokořovat; pracuj, trp, všecko dělej v tichosti. Ticho (nás) uchová pro ráj.

43. *Pýcha.* – Viděla jsem, že pýcha je pramenem všech hříchů a pokora pramenem, základem všech ctností. Pýcha zničila nejkrásnějšího anděla: padl kvůli pýše... Kdyby se pokořil, kdyby se ve všem choval k Bohu, jak měl, stal by se ještě krásnějším; pýcha vytvořila ďábla. Kdyby se Adam s Evou po hříchu pokořili, Bůh by jim odpustil. Sám Jidáš, kdyby se pokořil, by získal odpuštění. Pýcha nás všechny přivádí do neštěstí; z pýchy se vůle člověka bouří proti Bohu. Pokorná duše se stává světlem; žije v pravdě; přichází až k Bohu a Bůh se snižuje až k ní. Pokora jí připravuje cestu k dosažení všech ostatních ctností. Řekla jsem Ježíši mnoho věcí, které bych nechtěla opakovat. Viděla jsem, že do všeho vkládám pýchu; prosila jsem Ježíše, aby mi uštědřil pokoru, a umínila jsem si praktikovat tuto ctnost ve všem. Ach, jak toužím být pokorná, nelpět na ničem stvořeném! Bůh je připraven odpustit hříšníkovi, který se pokoří; s mnohem větší láskou pohlíží na duši, která se k němu pokorně vrací, než na věrnou duši, která si libuje ve svých ctnostech. Ta se vystavuje nebezpečí pádu z pýchy, zatímco hříšník, když se pokoří, obdrží milosrdenství.

44. *Ježíš se vždycky rodí v jeskyních.* – Ptám se Nejvyššího. Kde bydlíš? Odpovídá mi: každý den znovu hledám příbytek, abych se znovu narodil v jes-

kyni, v ubohém příbytku ... Jsem šťastný v ubohé duši, v jeslích. Vždy se ptám Ježíše, kde bydlí. - V jeskyni. Víš, jak jsem rozdrtil nepřítele? Tím, že jsem se narodil v takovém ponížení ...

45. *Zůstat kuřátky.* - Buďte maličké; buďte a zůstávejte maličké, aby vás matka chránila pod svými křídly, jako kvočna opatruje své maličké a odežene je, když vyrostou. Buďte malé, maličké... Buďte malé, maličké; Ježíš vás bude chránit. Pohleďte na kvočnu s kuřátky: dokud jsou maličká, krmí je ze svého zobáku, ukrývá je pod svými křídly a nic jim nechybí. Buďte maličké, Pán vás bude chránit, dá vám jíst. Když kuřata vyrostou, pak kvočna, místo aby je krmila, odhání je, klove je zobákem. Když jsou maličká a objeví se nepřítel, kvočna je shromáždí, přikrývá a čepýří se a zuří proti nepříteli. Ale jsou-li velká, nedělá si starost; ať se o sebe postarají sama, i kdyby byla rozsápána!...

46. *Červík pod zemí.* - Buďte malé, maličké, jako červíčci. Jste-li pod zemí a nahoře po ní se chodí, nic vám nehrozí. Ale když se objevíte nahoře, budete rozmáčknuty.

47. *Skrýt se jako semínko.* - Když zrno padne na zem, není správné, aby zůstalo nahoře. Jinak mu sice bude dobře, ale až přijde slunce nebo mráz, bude spáleno a seschne; i ta nejmenší zkouška, nejmenší protivenství ho zahubí. Je třeba uložit je do země, je třeba namáhat se a skrýt ho, přikrýt zemí, být maličcí, být maličcí... Pokora nás zachová.

48. *Blahoslavení maličcí.* - Šťastní maličcí! Všude se pro ně najde místo. Velcí však všude narážejí.

49. *Svatost.* - Dnes svatost - to není modlitba, nejsou to vidění nebo zjevení, umění pěkně mluvit, kající šat nebo bičování se, ale pokora. Pokora je pokoj. Pokora je královna, pokorná duše je vždy šťastná. Když zakouší boj nebo trest, pokoří se; věří, že si (toho nepříjemného) zaslouží (ještě) víc; nežádá mít se líp. Vždy je v pokoji. Pýcha působí neklid. Pokorné srdce je nádobou, kalichem obsahujícím Boha. Pán říká: Duše pokorná, skutečně pokorná, bude konat zázraky větší než dávní proroci... V ráji budou stromy,[2] které nejvíc hřešily, těmi nejkrásnějšími. Položily své hříchy jako dobrý hnůj ke svým kořenům... V pekle se nacházejí všechny druhy ctností kromě pokory; v ráji se nacházejí všechny druhy hříchů kromě pýchy.

2 Svatá Marie od Ježíše Ukřižovaného často používá obraz stromů, když mluví o svatých.

50. *Vzory pokory.* - Obdržela jsem čtyři návody k pokoře:

1) Pýcha je jako *obilné zrnko* vložené do vody: nadýmá se, zvětšuje. Vystavte takové zrnko slunci nebo ohni: sesychá se, hoří. Pokora je jako obilné zrnko vložené do země; ztrácí se, skrývá, mizí, hyne, ale proto, aby se zazelenalo znovu v ráji.
b) Když se sklízejí *olivy*, věnuje se tomu veliká péče; seberou se všechny, které spadnou na zem, aby se z nich získal olej. Se stejnou pečlivostí hledejte (každou) příležitost praktikovat pokoru. Olej dává světlo; pokora dává světlo Boží, dává vidět Boha.
c) Uvažujte nad *včelami*; přelétají z květu na květ, potom vlétnou do úlu, aby tam snášely med. Napodobujte je; sbírejte kdekoli šťávu pokory. Med je sladký; pokora má chuť Boží; dává zakusit Boha.
d) Snažte se každý den osvojovat si pokoru. Když zapomeneme zalévat *stromy*, které jsme zasadili, tyto stromy zahynou. Když zapomenete každý den praktikovat pokoru, strom vaší duše uschne.

51. *Chudoba.* - Prokazujete-li dobro, dáváte-li, dáváte kvůli Ježíši. Stéblo slámy darované kvůli Ježíši získá nesmírnou cenu, ale kdybyste darovali celý svět, ale ne kvůli Ježíši, bylo by to jako nic.

52. *Milovat a pracovat.* - Nestačí milovat; milovat a pracovat, to je vše. Milovat je semínko, pracovat znamená, že klíčí, raší a nese ovoce.

53. *Duch svévole.* - Když novicka dělá zázraky, ale není poslušná, nebo když přinesla (do kláštera) milion a pak chce disponovat třeba jen jedním (svatým) obrázkem nebo k němu mimořádně lne, Matka Terezie říká: Pošlete ji pryč i s tím, co přinesla. Duše, která nedala Bohu svou vůli úplně, naprosto, nedala nic.

54. *Duch řehole je duchem kříže.* - Matka Terezie byla věrná v maličkostech. Duše se často mýlí, když hledají velké kající skutky. Nemá to cenu, pokud nejsme věrni řeholi. Řehole Matky Terezie je tak moudrá! Úplně celá se staví proti našemu sklonu ke hříchu.[3] Řehole je naší matkou. Někdy se nám zdá, že nebudeme-li dělat víc, než je v řeholi, nebudeme spaseni; to je omyl. Hle, co říká matka[4]: Jestli sestra plní všechny body řehole, aniž by k nim něco přidala, přijde rovnou do ráje. Jestli jiná sestra,

3 V originále stojí: „je proti přirozenosti". Doslovný překlad by tu mohl vést k nedorozumění. Proto překládáme podle smyslu: řehole přiléhavě odporuje tomu, co je v naší přirozenosti hříchem porušeno a co nás láká k dalším pokušením. (Pozn. red.)

4 V originále je: Madonna. Ale domnívám se, že jde o omyl a že Miriam tu cituje Terezii z Avily. (Pozn. red.)

která koná víc, než řehole přikazuje, nemá pravého ducha řehole, nepřijde přímo do ráje. Zachovávejme řeholi, celou řeholi, v pravém duchu řehole, a obdržíme od Boha všechno. Duch řehole je zcela duchem kříže.

55. *Věrnost drobným vnuknutím.* - Ó můj Bože, učiň mne věrnou malým světélkům, drobným vnuknutím, abych nepřišla do pekla.

56. *Věrnost v maličkostech.* - Dávej pozor na malé věci, před Pánem je vše velké. Pán nechce celopaly, ze kterých jsme si něco ponechali. Dej mu všechno.

57. *Duchovní povzdechy.* - Můj Bože, jen když přijdu až k tobě! Jsem ochotna jít vodou, ohněm, samotným peklem, jestli chceš. Ale ať tě najdu!...

Pane, potřebuji bratry a sestry. Dej mi bratry a sestry, abych se ti klaněla...

Jestli toužíš po odpočinku, je třeba pracovat. Jestli toužíš po potěšení, je třeba trpět.

Nestačí kázat, je třeba uskutečňovat to. *(Napsáno její vlastní rukou.)*

Můj Bože, chci stále trpět, jen když ty budeš spokojený.

Trpět až do konce světa, ó můj Bože, je-li to tvá vůle. Trpět stále, co budeš chtít. Netoužím po ničem jiném než se ti líbit, Ježíši; dej, ať vyplním tvou vůli.

Je příjemné trpět s myšlenkou na věčnou útěchu.

Šťastná, třikrát šťastná je duše, která trpí! Čas je krátký, velmi krátký. Po utrpení, které snášela okamžik zde na zemi, tato duše bude navždy se Synem u nebeského Otce...

Žízním, žízním jedině po Ježíši! Šťastné duše, které trpí ve skrytu, známé jedině Bohu!... Jak miluji duši, která trpělivě snáší utrpení, ve skrytosti, sama s Bohem!...

Ježíš je mojí láskou a radostí; jeho kříž je mou rozkoší a mým pokojem. Dnem i nocí hoří mé srdce touhou vlastnit Boha lásky. *(Napsáno její vlastní rukou.)*

Z italštiny přeložil P. Jindřich Zdík Charouz, O.Praem.

Jedna ozvěna letošních exercicií

(dopis, napsaný asi měsíc po odjezdu z Vydří)[1]

Chvála Kristu,

zdravím Vás, otče Gorazde, od nás a ještě jsem Vám chtěla říct (vlastně: dovolila si napsat) pár poznámek - nebo spíš příběh - k letošním exercicím, ze kterých jsem se vrátila před několika týdny. Omlouvám se, že až teď, ale musela jsem nejprve dohonit zameškanou práci, nemám totiž pak klid na přemýšlení, když mě tlačí jiné věci.

S osmdesátiletou paní z Brna jsme dojely v pořádku autobusem, a právě k téhle cestě a nejen k ní, se chci trošku v myšlenkách vrátit. „Vyhlídkový" autobus na lince Dačice - Brno je doprava naprosto k nezaplacení, zvlášť když je tak nádherné počasí, jako bylo v tu sobotu, a když člověk nemá zas tak moc příležitostí cestovat v tuhle roční dobu. Ta naše země je tak nádherná, tak různorodá, doslova hýří těmi nejkrásnějšími odstíny zelené barvy, ale i všech jiných, úrodná, zkrátka velmi požehnaná od Pána. Znovu jsem se začala zabývat žalmem 65, který v ekumenickém překladu má nadpis - **Ztišením se sluší chválit Hospodina** - ale od Vladimíra Bognera je nadepsaný jako **Děkování za Boží dary**. Tenhle žalm jsem si vymodlila páteční křížovou cestou, a nemá to chybu.

Jedenáct zastavení jsem Pánu Ježíši vyprávěla o tom a prosila za to, co potřebuji já - jak chci být vnímavá k lidem, to jsem Vám už říkala. A u dvanáctého zastavení jsem se zastavila a začala jsem si představovat, co dělala Matka Boží pod křížem. A přišla jsem k závěru, že asi mlčela - a v té chvíli jsem zmlkla, nebo spíš byla umlčena, i já, protože když Pán Ježíš umírá, u toho se nedá nic říkat.

Navíc mě naplnila vzpomínka na mou vlastní zkušenost, když mi umírala dceruška, jak člověk v bolesti zmlkl a vlastně úplně ztratil slova, neměl co říct. Naštěstí je to už dávno, ve svatém roce 2000, a abych řekla pravdu, tehdy jsem prožila jedno ze svých nejdůležitějších *procitnutí* k vnímání Boží blízkosti (jak jste o tom mluvil v první exerciční přednášce) a teprve teď mi dochází, co to vlastně bylo.

Dítě se mi narodilo 2. března 2000, první čtvrtek v měsíci, který patří modlitbám za kněze, a dali jsme holčičce jméno Marie. Přišla na svět po naprosto normálním těhotenství, kdy nikoho nenapadlo nic mimořádného ani tragického. Snad jenom můj šestý smysl mě upozorňoval na něco neobvyklého, ale rozumem jsem si všechno zdůvodnila, že není důvod k oba-

1 Dopis uveřejňuji anonymně, se svolením pisatelky.

vám. Až po porodu jsem se najednou dozvěděla, že snad nic v tom děťátku není v pořádku, v tělíčku mu prostě chyběla spousta orgánů, ledvina, jedna plíce, aorta, jiné byly zamotané, nebo nebyly na správném místě. Miminko mi odvezli do Brna a já jsem se s tím naprosto neuměla srovnat.
Byl to do té doby nejhorší šok mého života a Hospodina jsem obviňovala z toho, že při mně nestál: můj manžel i tchyně totiž chtěli, abych šla na potrat, protože už to bylo naše páté dítě, já jsem všechno přemlouvání odmítla a prosadila si svou a dítě si nechala. A teď od Něj tohle, takhle mi uhnout, když já jsem se naprosto spoléhala jen na Něj. Maruška žila osm měsíců, jenom jeden měsíc jsem ji měla doma - květen, jinak byla v nemocnici v Brně na JIP a já s ní nebo s ostatními dětmi doma. A tehdy se mi stalo něco úžasného, co dalo celému tomu utrpení, z lidského hlediska naprosto nesmyslnému, jiný směr a rozměr.
Seděla jsem takhle v křesle a peskovala Hospodina, protože jsem nebyla v stavu mu to odpustit a protože máma, když jde o dítě, je schopná stavět do latě i Boha. A jak jsem mu to tak všechno vypověděla, tak jsem to ukončila výčitkou, ať se nestaví hluchým, že já moc dobře vím, že mě slyší (hrůza - ještě teď se mu omlouvám). A slyšel: praštil se mnou na zem, na kolena, hlavu „do prachu" na zem a v té chvíli jsem dostala poznání, že to dítě je pro svět (!) velký dar, že Anička Zelíková byla pro svět velkým darem, že Ježíš Kristus je pro svět nesmírným darem - všechny tři vjemy byly jakoby zvlášť, ALE ZÁROVEŇ V NAPROSTÉ JEDNOTĚ V JEDNOM, v JEŽÍŠI KRISTU - neumím to popsat.
A mnou procházely a zahlcovaly mě tak obrovské vlny vděku, lásky, klanění, nikdy jsem nic podobného nezažila. A zároveň mě vedly k poznání, že pro tohle je člověk ve své podstatě stvořen: pro klanění se a děkování Bohu. Malé jsem od té doby říkala malá karmelitka, protože tím šestým smyslem (což je Duch svatý) se mi pořád připomínala smírná oběť a protože na jejím tělíčku nebylo zdravého nebolavého místečka - na nevinném děťátku. Přesně jsem si představovala, jak asi trpěla Panna Maria, když jí trýznili a zabíjeli jejího naprosto nevinného Syna, nebylo na něm zdravého místečka...
No, a na tohle jsem dávno trochu pozapomněla, a když jsem ve středu přijela do Kostelního Vydří, tak jsem poznala, že to moje dítě je zde přítomné nějak mnohem víc, a na všechno tohle jsem si díky Vaším exercициím, díky modlitbám a Duchu svatému postupně vzpomněla, ale před nikým jsem nebyla schopna, a ani nechtěla, o tom mluvit.
Maruška zemřela 31. října 2000, v poslední den měsíce Panny Marie Růžencové, den před svátkem Všech svatých. A tak mě Pán Bůh i Panna Maria vlastně drželi po celou dobu této bolestné etapy na mé životní cestě. Na ní je spousta jiných záchytných bodů, ale to by vydalo na celou knihu.

A to je taky jeden z podstatných důvodů, proč chci žít v Karmelu.
Ach, ani nevím, jestli to všechno, co jsem Vám napsala, má hlavu a patu. Prosím Vás o shovívavost, nejsem žádný spisovatel, jen Vám chci přiblížit ten svůj stav a ty mé postřehy k Vašim exercициím z mého úhlu pohledu.
A nezbývá nic jiného, než jenom se klanět a děkovat Bohu a zůstávat v Jeho přítomnosti - žalm 65 se k tomu hodí výborně. Dobrořečme Pánu! Bohu díky!

S pozdravem Marie

P. S. Ta moje slova jsou tak ubohá, aby něco takového vypověděla...

Nebezpečí „záseku" na cestě k Bohu

P. Peter Lippert, SJ

Německý jezuita P. Peter Lippert (1879-1936) byl ve své době vyhlášeným kazatelem a publicistou, autorem článků i knih. V jeho knize „Dopisy do kláštera" mne velmi zaujala jedna pasáž, kterou jsem proto přeložil a nabízím ji k přečtení také Vám.[1]
Celá kniha je tvořena dopisy, psanými duchovním vůdcem mladému muži, který v sobě zaslechl Boží povolání k řeholnímu životu, vstupuje do kláštera a pak v něm žije. Náš úryvek se týká etapy, kdy mladík rozlišuje, zda se do řehole hodí. Nejdřív P. Peter zmiňuje a chválí jeho dobré vlastnosti: ukázněnost, spolehlivost, vytrvalost. Je o něm přesvědčen, že určitě má potřebné předpoklady pro život v klášteře.
Ale potom jej upozorňuje na jednu jeho nectnost a hodnotí ji jako velmi nebezpečnou. Ovšem dost možná, že jeho její přesný popis i pobídka rázně se tomuto zlozvyku postavit budou užitečné i někomu z nás...

1 Peter Lippert SJ, *Briefe in ein Kloster*, München 1957, str. 18n.

Ale Ty sám si dostatečně uvědomuješ, že v tomto ohledu jsou důležité také Tvé meze, ano slabé stránky Tvé osobnosti, o nichž jsem s Tebou často mluvil. A ty (zde) rozhodují možná dokonce ještě víc. Jsi chytrý (možná až příliš chytrý) mladý muž, všechno vidíš, pozoruješ to a děláš si svůj vlastní úsudek. Proti tomu nechci nic namítat, to patří ke zralému člověku, když má otevřené oči, že má i sílu k upřímné a seriozní kritice.

Ale já si nejsem jistý, zda tuto svou kritičnost, své jasné a tvrdé poznání také Ty sám dokážeš unést. A Tvůj (do široka) rozepjatý pohled, který teď umí zářit tak hřejivě a povzbudivě, zda s tím, jak léta poběží, neztvrdne a nezchladne. Velmi přísnými měřítky budeš poměřovat sebe a své bratry, své představené, klášter a vůbec celý řád - a budeš zklamaný.

Na zemi neexistuje nic, co by naprosto přesně naplnilo Tvůj ideál. Ani manželství, ba ani nějaké mužné nebo hrdinské povolání by to nedokázalo. Ale tam bys nebyl zklamán, protože tam počítáš s neúspěchy a těžkostmi. Jenže ve svém řeholním ideálu s nimi nepočítáš. Neodporuj mi, skutečně s nimi nepočítáš. Ty, když teď jdeš do kláštera, přinášíš tam celou svou duši a hledáš tam to nejsvatější pro svůj život, hledáš svého Boha, jeho ryzost a jeho nekonečnost, hledáš tam samu celou věčnost. A bude to pro Tebe velmi trpké, když i tam potkáš pořád jen lidi. „Kde je teď můj Bůh?" budeš se jednoho dne ptát.

To, že máš taky mrštný jazyk a vyjadřuješ své názory a přesvědčení s oblibou velmi svobodomyslně, to zmíním jen na okraj. Po nějakých těch nezdarech se nakonec naučíš mlčet, nakonec pochopíš, že Bůh ani Tebe nepotřebuje k záchraně spravedlnosti a pravdy. Ano, zmlkneš. Jenže Ty bys nakonec víc než mlčel, Ty bys oněměl.

A teď se dostávám k tomu, co je rozhodující. Jistě si ještě vzpomeneš na několik vážných rozhovorů, při nichž jsme spolu mluvili o Tvých „zásecích"[2] a o námaze, kterou jsi musel vynaložit, aby ses z pout takového záseku znovu dostal. A několikrát ses z nich dokázal vymanit jen díky tomu, že jsem Ti pomohl já. Jenže potom v klášteře mne u sebe mít nebudeš, nebudu Ti k dispozici jako tehdy.

2 Německy: Erstarrung - strnutí. Volím překlad: „zásek". Mechanický stroj, když je v pořádku, „běží". Když má poruchu, „sekne se" neboli zasekne. Člověk ale není stroj a do nějaké míry může ovlivnit svou vůli, zda si nedá vzít snahu a naději, nebo zda „se sekne". (Pozn. red.)

(Jakou sílu má) tenhle (Tvůj) zásek! Všechno se v Tobě zavře, všechno zledovatí a ztvrdne a ty jsi - jak tomu říkáš - „nedobrý". V té chvíli dokážeš opravdu pohrdat lidmi a stává se tebe malý velký nenávistník. Jasným, bdělým zrakem vidíš to nedobré, (i) ten vzdor a tvrdost v sobě a zatracuješ sám sebe, ztrácíš víru v sebe a nejsi už sám sobě dobrý. Pak ani nejdeš dál za Bohem, klidíš se mu z cesty, neodpovídáš, když Tě oslovuje, klopíš zrak před paprskem jeho světla, kterým by Ti chtěl proniknout do očí a do srdce. Ano, chlapče, může Tě ovládnout až jakási zatvrzelost.

Když pomyslím na to, že by v klášteře tohle na Tebe zase mohlo přijít a já bych byl daleko, nebo byl po smrti, kdo Ti potom pomůže? Už teď se toho děsím, když na to myslím. Pak by opravdu bylo lepší, aby sis zvolil nějaké úplně všední, bezvýznamné, bezduché povolání, ano, bylo by mi milejší, aby ses stal - pokud by to bylo možné - povrchním člověkem, nepřemýšlejícím a všedním, jako většina. Jen to ne, jen ne to hrozné, že se Tě ten zásek zmocní v klášteře, protože pravděpodobně právě tam nebude nikdo, kdo by Tě z toho mohl vytahovat.

Nechci líčit dál, jak by pak - v takovém stavu - byla ochromená Tvá duše, jak by vyhasly Tvé nejlepší síly, jak by se scvrkl Tvůj vnitřní život a byla zlomena Tvá křídla. To by totiž nebylo to nejhorší. Ne, to nejhorší by bylo Tvé oněmění před Tvým Bohem. Ty ani nevíš, jak výtečně milé a naplněné milostí mohou být před Bohem Tvůj život a jednání, Tvé mluvení i mlčení. Víc, než by se dalo vypovědět. Já to vím a už častokrát jsem se s Bohem těšil z toho, že Tě má. Ano, tohle jsem prožíval. Ale v onom neblahém záseku by ses před Bohem najednou stal němým a studeným, skončil by ten neustálý rozhovor, jímž jste v lásce spolu spojeni.

Chlapče, tohle se nesmí nikdy, vůbec nikdy stát. Můžeš-li mne v tomto ohledu uklidnit, pak Tě sám osobně (při Tvém vstupu) do kláštera doprovodím. Ale pokud ještě i dnes musíš říct: „Ano, tak tomu (s těmi zásek) se mnou bude vždycky," pak bych se raději modlil za to, abys ještě před svým vstupem do kláštera mohl odejít tam, kde již lásku neukončí žádný soumrak a žádná zima (jako roční období).

Teď jsem sám při psaní plakal a nejsem se svým dopisem vůbec spokojený. Proč Ti takto musím působit bolest? Brzy mi napiš, nebo ještě lépe: brzy ke mně přijeď, ještě před začátkem semestru. Ať už na Tebe můj dopis zapůsobí jakkoliv, mysli na to, že je mi velmi úzko a vyjdi mi vstříc!

Tvůj (Peter)

Tolik citace z knihy. Napadlo mne k tomu ještě několik otázek, které mohou posloužit tomu, kdo by se chtěl uvedenými myšlenkami zabývat hodně důkladně:

1) Trpím i já takovými „záseky" a němotou před Bohem? Nebo k jakým jiným nezdravým reakcím mám já sklon a musím si na ně dávat pozor?

2) Jaké prostředky se mi osvědčily jako lék proti tomu? Jak poctivě se s tím svěřuji Ježíši?

3) Jakou pomoc proti tomu jsem objevil v Písmě? Mohl bych nějaké poučení k tomu najít například v evangelijním vyprávění o uzdravení posedlého chlapce (Mk 9,14-29)?

(Z němčiny přeložil a komentářem doplnil P. Gorazd,O.Carm.)

KARMEL

ČASOPIS PRO DUCHOVNÍ ŽIVOT
Vydává Českomoravská generální delegatura řádu karmelitánů v Kostelním Vydří.
Odpovědný redaktor P. Gorazd Cetkovský O.Carm.
ISSN - KARMEL 1210 - 499X
Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou s. p., ředitelstvím odštěpného závodu Jižní Čechy v Českých Budějovicích, j. zn.: P - 1911 / 97 ze dne 9. dubna 1997.
Evidenční číslo: MK ČR E 13791

Starší čísla časopisu najdete na www.karmel.cz